

Jsme počítačově gramotní?

Alena Součková

Jsme počítačově gramotní?

Alena Součková

Představa světa bez moderních technologií je dnes již asi nemyslitelná. Komputery v různých formách nás obklopují na každém kroku – v mobilním telefonu, v digitálním fotoaparátu, v navigaci automobilu, v programátoru pračky či myčky... Počítačová komunikace se předpokládá (u mladé generace dokonce výrazně převažuje) a internet jako zdroj informací získává převahu nad tradičními nosiči. A jak jsou na tom knihovny? Zprostředkovávat informace a být místem veřejně přístupného internetu je povinností každé knihovny, vyplývající z § 4 knihovního zákona. Počítač je zdrojem informací a prostředkem pro zajištění knihovnických procesů. Stále vzrůstající počet on-line přístupů vykazovaných ve statistikách knihoven svědčí o uplatňování nových technologií a nových rolí knihoven ve společnosti.

A před několika lety tomu tak nebylo. Ještě na přelomu tisíciletí byl počítač v malé knihovně spíše výjimkou – zařízení bylo drahé, neúnosné byly další telekomunikační poplatky a v neposlední řadě chybělo i nadšení pro práci s novými technologiemi.

Průzkum z roku 2001 uvádí počítače v 21 obecních knihovnách na Královéhradecku, tj. cca 1/4 obcí, ve 13 obecních knihovnách na Jičínsku, tj. asi 1/5 obcí, a pouze po 2 obecních knihovnách na Náchodsku a na Trutnovsku a žádnou počítačovou stanici v obcích na Rychnovsku. Poprvé od roku 2002 a ve větší míře od roku 2003 měly knihovny možnost získání dotace na technické vybavení knihovny (projekty VISK 3), později i na připojení k internetu (Projekt internetizace knihoven - od roku 2005). Další velkou možností hlavně pro malé obce byl projekt SROP Královéhradeckého kraje Internetizace knihoven, do kterého se připojilo 89 knihoven v obcích – vybavení knihoven počítači a následné připojení k internetu proběhlo ke konci roku 2006.

Aby knihovny a knihovníci neztratili krok s dobou, byla nutná školení a získávání praktických dovedností v práci s počítačem. Do počítačových učeben v krajských knihovnách se hlásila řada zájemců, školení probíhala dvakrát v týdnu a počet zájemců často převyšoval kapacitu učebny. Díky zkušeným a vstřícným lektorkám z Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové se každoročně zvyšoval počet vyškolených knihovníků. V letech 2002-2007 probíhaly zkrácené kurzy pro pracovníky obecních knihoven. Obsahově se vycházelo z osnov ECDL (European Computer Driving Licence) a cílem bylo získat dovednosti v práci se soubory, s textovým editorem, tabulkovým kalkulátorem, databázemi, elektronickou prezentací, elektronickou poštou a informačními sítěmi. Další možnosti nabízely i počítačové školy (např. Gopas), Národní program počítačové gramotnosti, vzdělávací kurzy nebo samostudium. Zájemci skládali zkoušky pro získání certifikátu ECDL a účastnili se nadstavbových přednášek. Následně se potom stávali školiteli ve svých knihovnách a předávali zkušenosti svým spolupracovníkům a knihovníkům v obecních knihovnách. V posledních letech dochází v knihovnách k větší generační obměně. Mladá generace získává znalosti práce s počítačem ve škole i z jeho praktického používání. Ani v knihovnách v obcích není obsluha počítače problémem. Počítač je pomocníkem a prostředníkem. Bez počítače to už nejde.

Tabulka č. 1

Počet zúčastněných knihoven Královéhradeckého kraje na počítačových školeních pořádaných SVK Hradec Králové ve spolupráci s FIM Univerzity Hradec Králové:

rok	Počet nově proškolených profesionálních knihoven	Vyjádření v %	Počet proškolených obecních a odborných knihoven
2001	18	36%	1
2002	20	40%	18

2003	5	10%	13
2004	3	6%	5
2005	1	2%	9
2006	0	0	17
2007	3	6%	0
celkem	50	100%	

Tabulka č. 2

Získaná počítačová gramotnost pracovníků knihoven podle oblastí:

	<i>Pověřené a profesionální knihovny</i>			<i>Obecní a odborné knihovny</i>		
	Absolventi kurzů v SVK	Získali dovednosti jinde	Držitelé Certifikátu ECDL	Absolventi kurzů v SVK	Získali dovednosti jinde	Držitelé Certifikátu ECDL
oblast						
Hradec Králové	32	7	4	44	24	1
Jičín	20	2	1	6	21	0
Náchod	28	0	7	9	19	0
Rychnov n. Kn.	29	0	8	6	42	1
Trutnov	18	0	2	8	11	0
SVK Hr. Král.	44	2	8	-	-	-